

Huvudman

VÄSTERÅS KOMMUN
kontaktcenter@vasteras.se

Beslut

Datum 2026-06-24
Dnr SI 2025:6177
Sida 1 (11)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Romfartunaskolan i Västerås kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 16 december 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde hösten 2025 en tillsyn av Romfartunaskolan, som är en F-3 skola i Västerås kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande arbetet mot kränkande behandling, extra anpassningar och särskilt stöd.

Skolinspektionen beslutade den 16 december 2025 att förelägga Västerås kommun att vid vite av 4 miljoner kronor att senast den 10 april 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande arbetet mot kränkande behandling. Vidare förelade Skolinspektionen Västerås kommun att senast den 10 april 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande anmälan av behov av särskilt stöd till rektorn.

Västerås kommun har den 10 april 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har genomfört ett oanmält besök på skolan den 29 april 2026 samt ett planerat besök den 7 maj 2026. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektorn och rektorn samt genomfört observationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. skolans dokumentation kring händelser. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Västerås kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att

nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Arbetet mot kränkande behandling

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 16 december 2025 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i det förebyggande och åtgärdande arbetet för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling på Romfartunaskolan.

Skolinspektionen bedömde att det fanns brister i det åtgärdande arbetet för att motverka kränkande behandling på så sätt att personal inte alltid agerade och att händelser vid vilka elever kan ha utsatts för kränkande behandling inte alltid anmäldes till rektorn och huvudmannen. Vidare tillsåg huvudmannen inte att omständigheter kring uppgivna kränkningarna skyndsamt blev utredda.

I sin bedömning lyfte Skolinspektionen även fram brister i det övergripande arbetet för att förebygga kränkande behandling på skolan, däribland i verksamhetens plan mot kränkande behandling samt att det saknades samsyn och gemensamma förhållningssätt hos personal kring vad som utgör en kränkning och hur arbetet mot kränkande behandling skulle bedrivas.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionen har under verksamhetsbesök på Romfartunaskolan genomfört intervjuer med rektorn, biträdande rektor, elevhälsopersonal, lärare och elevassistenter. Samtliga intervjuade uppger att det från och med januari och vidare under våren 2026 har bedrivits utvecklingsinsatser med anledning av de brister som påtalats i Skolinspektionens tidigare beslut. Informanter uppger att detta arbete bedrivits under mötestider som APT och under flertalet särskilda kvällsmöten under våren enligt en agenda som rektorn har satt. Vidare samlades samtlig personal för en heldag med planering och utbildning den 17 mars 2026.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen i januari 2026 tillsatt en arbetsgrupp, bestående av rektorn, skolchef och två biträdande rektorer med anledning av Skolinspektionens beslut. Rektorn uppger att arbetsgruppen återkommande har träffats för att diskutera hur utvecklingsarbetet bör utformas. Rektorn uppger att skolchefen hållit sig informerad genom delaktighet i arbetsgruppen och

genom enskilda samtal med rektorn. Rektorn uppger vidare att hon deltagit på kommundelsnämndens möten för att avlägga rapport.

Av intervjuer med lärare, elevhälsopersonal och elevassistenter framgår följande. Möten för planering och utbildning har hållits ungefär en gång i månaden under våren och utöver detta vid ett heldagstillfälle den 17 mars 2026. Dessa möten har, bland annat, ägnats åt implementering av skolans plan mot kränkande behandling. Diskussionerna under dessa möten har även varit av förebyggande karaktär. Intervjuad personal uppger att diskussioner bland annat har förts kring hur skolan arbetar rent strukturellt för att förebygga våld mellan elever och för att minimera riskerna för kränkningar vid övergångar och i trånga utrymmen i skolans lokaler. Intervjuad personal uppger vidare att arbete har bedrivits för att alla i personalen ska göra lika vid hantering av kränkningar genom att personalen har fått tillfälle att berätta vad dessa behöver mer stöttning i och vilka rutiner som varit oklara. Även frågor gällande normer och gemensamma förhållningssätt bland personalen har behandlats under mötena. Lärare och elevassistenter har under våren 2026 genomgått kompetensutveckling i form av en utbildning under kvällstid, vid vilken personalen bland annat har fått träna på lågaffektivt bemötande genom rollspel.

Av huvudmannens redovisning samt intervju med rektorn framgår följande. Rektorn har identifierat att de flesta händelser som kan kopplas till kränkande behandling och otrygghet för elever sker under raster och vid övergångar. Rektorn har vidtagit åtgärder i form av scheman med fasta positioner för personal som arbetar utomhus samt sett över fördelningen av personal under raster. Vidare uppger rektorn att klassernas scheman justerats så att alla elever inte ska vistas i korridoren samtidigt för att undvika trängsel på gemensamma ytor.

Ett trygghetsteam har startats på skolan i mars 2026, bestående av biträdande rektor samt socialpedagog och kurator från elevhälsan. Rektorn uppger att trygghetsteamets huvudsyfte är att arbeta med förebyggande och främjande aktiviteter för att skapa trygghet. Representanter i trygghetsteamet uppger att de hittills enbart hunnit träffas vid två tillfällen och de hittills arbetat med genomförandet av vårens trygghetsvandringar.

Uppföljning av tryggheten på skolan

Rektorn, biträdande rektor och personal i trygghetsteamet uppger att enkäter och trygghetsvandringar används för att följa upp elevers upplevelse av trygghet på skolan.

Trygghetsvandringar innebär att skolpersonal genomför vandringar på skolans område tillsammans med elever med syftet att identifiera platser

som elever upplever som otrygga. Rektorn och elevhälsopersonal uppger att trygghetsvandringar genomförts även tidigare, senast augusti–september 2025, men att utformningen på dessa kommit att ändras till att ske i mindre grupper med elever och till att även inkludera inomhusmiljön på skolan. Vårens trygghetsvandringar genomförs vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan. Rektorn uppger att hon inväntar sammanställda resultat från dessa vandringar.

Rektorn uppger att en områdesgemensam trygghetsenkät genomfördes i november 2025. Rektorn uppger att denna enkät emellertid inte var genomarbetad och att det därtill tillkom digitala problem under själva genomförandefasen. Ett arbete med att ta fram en ändamålsenlig trygghetsenkät för skolan har genomförts under våren 2026 tillsammans med utvecklingsledare på förvaltningen. Den nya trygghetsenkäten har genomförts under våren, med sista svarsdag den 12 maj 2026. Rektorn uppger att resultatet av trygghetsenkäten sammanställts vid tidpunkten för intervjun med rektorn.

Agera vid kränkande behandling

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att samtlig personal på skolan informerats vid ett informationsmöte den 8 januari 2026 om skyldigheten att agera när en elev utsetts för kränkning. Rektorn uppger att en stor del av det kompetensutvecklande arbetet handlat om att få personalgruppen att förstå hur de ska agera och vad de är skyldiga att göra i händelse av kränkande behandling.

Elever uppger i intervjuer att det frekvent förekommer händelser och handlingar mellan elever som skulle kunna utgöra kränkande behandling, exempelvis under bråk på raster och under lektioner. Elever uppger samstämmigt i intervjuer att vuxna på skolan agerar och ingriper då dessa uppfattar vad som sker. Elever ger som exempel att vuxna i sådana fall säger till, frågar om vad som hänt, avbryter konflikter och i förekommande fall sårar på inblandade elever. Elever uppger i intervjuer att vikarier i verksamheten varit mindre aktiva än ordinarie personal när det kommer till att agera vid händelser som kan utgöra kränkande behandling.

Huvudmannen har i redovisningen identifierat brister i introduktionen av tillfälliga vikarier. Huvudmannen uppger att åtgärder vidtas på skolan för att se till att vikarier får information om hur de ska agera om en händelse uppstår.

Anmäla och utreda kränkande behandling

Merparten av de elever som Skolinspektionen intervjuat uppger att det förekommer kränkande behandling och även våld mellan elever på skolan. Elevassistenter, lärare, elevhälsopersonal och den biträdande rektorn uppger samtliga i intervjuer att det i dagsläget förekommer kränkningar mellan elever på skolan och att dessa kan vara av såväl verbala som fysiska till sin karaktär.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att all personal på skolan fått information om sin skyldighet att de skyndsamt ska anmäla till rektor när en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling vid ett informationsmöte den 11 februari 2026, vid vilket rektorn även gjort förtydliganden gällande skolans rutiner.

Huvudmannen har inkommit med den plan mot kränkande behandling som gäller för Romfartunaskolan läsåret 2025/2026. Under rubriken "åtgärdande arbete" i planen mot kränkande behandling anges skolans rutiner för att uppmärksamma, anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling. Bland annat framgår att personal som fått kännedom om att en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska fylla i ett, så kallat, händesedokument som sedan överlämnas till skolans elevhälsoteam. Inkomna händesedokument går igenom vid elevhälsoteamets veckovisa möten, vid vilka rektor eller biträdande rektor medverkar. I rutinen anges att alla misstänkta fall av kränkningar, trakasserier eller diskrimineringar anmäls till huvudman och detta görs av socialpedagog i elevhälsoteamet i det webbaserade system som huvudmannen använder. Huvudmannen har i sin redovisning även inkommit med dokumentet "Arbetsgång vid kränkande behandling". Av dokumentet framgår, bland annat, att uppgiften att utreda anmälda händelser delegerats till rektor för Romfartunaskolan enligt huvudmannens delegationsordning.

Lärare, elevhälsopersonal och elevassistenter uppger i intervjuer att rutiner för hur personal ska gå till väga vid händelser som kan utgöra kränkande behandling är kända bland personal på skolan. Lärare uppger att det tidigare fanns ett informationsglapp och att personal inte arbetade utifrån de rutiner som var satta. Rutinerna har nu reviderats under medverkan från lärare och övrig personal och ansvarsförhållanden förtydligats. Lärarna uppger att det gemensamma arbetet kring utformningen av rutiner bidragit till att dessa nu är kända av personal och efterföljs.

Elevhälsopersonal uppger att upprättade händesedokument lämnas fysiskt i ett postfack och att anmälda händelser behandlas på elevhälsans möten. Elevhälsopersonal uppger att tidigare arbetssätt innebar att elevhälsoteamet gjorde bedömningen om anmälda händelser skulle anmälas vidare till huvudmannen. Elevhälsopersonal uppger att de numera

aldrig gör den typen av bedömning utan anmäler alla händelser som rapporterats till huvudmannen. Skolinspektionen har tagit del av de händelsedokument som upprättats under april månad 2026. Av inkommen dokumentation samt av intervju med elevhälsan framgår att nio händelser anmälts till rektorn under perioden samt att samtliga dessa nio händelser anmälts vidare till huvudmannen.

Rektorn, biträdande rektorn och elevhälsopersonal uppger att anmälda händelser utreds utifrån omständigheterna och utifrån syftet att ta reda på utsatta elevers upplevelse av det inträffade. Biträdande rektor har möte med socialpedagog i elevhälsan en gång varje vecka. På dessa möten behandlas samtliga anmälda händelser som inträffat under veckan. Socialpedagogen i elevhälsoteamet utreder omständigheterna kring de anmälda händelserna men ärendena och frågan om vilka åtgärder som blir aktuella att vidta diskuteras på elevhälsans möten med övriga professioner i elevhälsan. Intervjuade uppger att åtgärder för att förhindra fortsatt kränkande behandling exempelvis kan handla om att fördela personal, under raster och vid övergångar men att det även kan handla om riktade insatser, såsom vuxenstöd till enskilda elever eller samtal och värdegrundsarbete i grupper av elever.

Huvudmannen uppger i sin redovisning av vidtagna åtgärder att 48 anmälningar gällande kränkande behandling inkommit till huvudmannen under perioden 16 december 2025–10 april 2026. I redovisningen anges vidare att huvudmannen dokumenterat att 58 utredningar av anmälda händelser inletts under samma period. Att antalet utredningar som inletts är fler i statistiken än antal inkomna ärenden till huvudman, förklaras i redovisningen med att det tidigare förekommit en eftersläpning av rapportering från rektor till huvudman. Huvudmannen uppger i redovisningen att ärendehantering framöver kommer att ske mer skyndsamt med uppdaterade rutiner.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen uppger i redovisningen av vidtagna åtgärder att skolans plan mot kränkande behandling för innevarande år har reviderats. Huvudmannen har inkommit med den reviderade plan mot kränkande behandling som gäller för Romfartunaskolan läsåret 2025/2026. Inkommen plan innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts.

Av huvudmannens redovisning framgår att personal på skolan informerats om innehållet i planen mot kränkande behandling vid mötestillfällen som hållits med dessa den 21 januari, 11 februari samt 17 mars och 18 mars 2026.

Rättslig reglering

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och för att motverka kränkande behandling

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen (prop. 2021/22:160 s. 41) framgår att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Av förarbetena framgår vidare (s 46 f.) att ett förebyggande arbete för trygghet innebär att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bl.a. genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningssätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. Arbetet mot kränkande behandling är grundläggande i skolors arbete för trygghet.

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6 § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Av förarbetena framgår bland annat följande avseende planens innehåll. Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer bör årligen se över planen, så att den är anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Planen ska bland annat

innehålla rutiner för hur personalen i verksamheten ska agera, ansvarsfördelning samt hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. (Se prop. 2005/06:38 s. 139.) Av senare förarbeten framgår att bestämmelsen skärpts på så sätt att en plan ska upprättas årligen och inte bara följas upp och ses över samt att genomförandet av planerade åtgärder ska redovisas. (Se prop. 2007/08:95 s 577.)

Agera och anmäla vid kränkande behandling

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inkommit med rektorns analys vad gäller hinder för att eleverna ska vara trygga på skolan samt en redogörelse för de åtgärder som rektorn beslutat att genomföra med anledning härav.

Av huvudmannens redovisning och den övriga utredningen framgår även att skolpersonal informerats om sin skyldighet att agera då en elev utsätts för kränkande behandling samt skyldigheten att anmäla till rektorn vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Vidare framgår att personal vid dessa tillfällen även har informerats om innehållet i verksamhetens plan mot kränkande behandling.

Huvudmannen har redogjort för antalet anmälningar gällande kränkande behandling som inkommit till huvudmannen under perioden 16 december 2025 – 10 april 2026. Av utredningen framgår att rutiner för att framföra en sådan anmälan till rektorn är kända av personal på skolan. Av utredningen framgår inte annat än att händelser som kommer till rektorns kännedom anmäls till huvudmannen.

Av utredningen framgår inte annat än att omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds efter mottagen anmälan. Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder redogjort för antalet utredningar

som inletts under perioden 16 december 2025 – 10 april 2026 med anledning av händelser som anmälts.

Skolinspektionens föreläggande från den 16 december 2025 får således anses ha följts i ovannämnda delar¹ och bristerna får i dessa delar anses avhjälpna.

Vidare har huvudmannen inkommit med en reviderad plan mot kränkande behandling, vilken innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan mot kränkande behandling har genomförts. Skolinspektionens föreläggande från den 16 december 2025 får anses ha följts även i denna del och bristen anses avhjälpna².

Ärendet ska därför avslutas i den del det avser arbetet mot kränkande behandling. Mot bakgrund av uppgifter i utredningen, däribland huvudmannens egen statistik över anmälda händelser, vill Skolinspektionen dock påtala följande. I fall där en elev utsatts för kränkande behandling åligger det skolan och huvudmannen att vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra att kränkande behandling sker i framtiden. Sådana åtgärder måste vidtas snabbt och måste leda till att kränkningarna upphör, på såväl lång som kort sikt. Vilka åtgärder som behöver vidtas beror på det enskilda fallet och åtgärderna kan behöva rikta sig mot såväl den elev som blivit utsatt som mot den eller de elever som utövat kränkningarna. För att förvissa sig om att kränkningarna inte upprepas måste åtgärderna följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna har varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras till dess att situationen är varaktigt löst.

¹ Detta gäller punkt 1-4 i föreläggandet inom området arbetet mot kränkande behandling

² Detta gäller punkt 1 i föreläggandet inom området planen mot kränkande behandling

Anmäla behov av särskilt stöd till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i sitt beslut den 16 december 2025 att det fanns brister i arbetet med att anmäla elever för utredning av behov av särskilt stöd vid Romfartunaskolan.

Skolinspektionen har förelagt huvudmannen att se till att vid minst ett tillfälle innan den 10 april 2026 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav och skolans rutiner kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår bland annat följande. Huvudmannen uppger i redovisningen att skolans lärare haft bristande kännedom om hur dessa skulle agera för att få stöd av skolans elevhälsa när en elev riskerar att inte nå målen. Enligt skolans rutin ska lärare, när de befارar att en elev kan ha behov av ett mer omfattande stöd, anmäla detta i skolans webbaserade dokumentationssystem. Detta gäller även vid andra svårigheter i elevens skolsituation såsom skolfrånvaro. Lärare och övrig skolpersonal har vid en planeringsdag den 17 mars 2026 fått information om hur de ska arbeta och agera gällande särskilt stöd.

Rektorn uppger i intervju att lärare och övrig personal, utöver vid planeringsdagen den 17 mars, även informerats om skollagens krav och skolans rutiner för hur lärare ska till väga för att anmäla elever som kan ha behov av särskilt stöd vid möten som hållits den 8 januari 2026, den 21 januari 2026 samt den 11 februari 2026. Lärare uppger det hållits flera möten med anledning av Skolinspektionens föreläggande och att rutinerna gällande särskilt stöd har förtydligats. Lärare uppger att de anmält de elever som de anser behöver utredas för särskilt stöd till rektorn.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartlägningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att huvudmannen har vidtagit åtgärder i enlighet med Skolinspektionens föreläggande och att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Bergqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Bergqvist

X Niklas Lundström

Föredragande
Signerat av: Niklas Lundström

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Åsa Jansson medverkat.